

ÎNCHEIERE

18 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan
Dumitru Mardari

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Focșa Anatolie,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Focșa Anatolie împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a obiecțiilor și repararea prejudiciului moral cauzat,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Focșa Anatolie și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015,

c o n s t a t ă

La 03 aprilie 2015, Focșa Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a obiecțiilor și repararea prejudiciului moral cauzat.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în urma prezentării proceselor-verbale ale ședințelor de judecată pe cauza penală nr. 1-354/13 în termenul prevăzut de lege, reclamantul a depus obiecții la procesele-verbale date.

Susține că, obiecțiile depuse au fost lăsate fără examinare, la materialele cauzei penale neexistând fie rezoluții pe textul obiecțiilor, fie încheieri motivate de respingere a obiecțiilor.

Declară că după un an de zile având și o decizie irevocabilă, nici o instanță de judecată națională nu s-a expus asupra obiecțiilor depuse pe marginea proceselor-verbale ale ședințelor de judecată pe cauza penală dată.

Consideră reclamantul Focșa Anatolie că din vina instanței de judecată, și anume a Judecătorului I. Țonov, i-a fost cauzat un prejudiciu moral pe parcursul a un an de zile și care continuă și în prezent.

Cere Focșa Anatolie constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a obiecțiilor la procesul-verbal din 25 martie 2014, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și încălcarea dreptului la apărare, încasarea din bugetul

de stat prin intermediul Ministerului Justiției sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexaminarea în termen rezonabil a obiecțiilor și încălcarea dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța de fond a conchis că pretențiile reclamantului sunt incompatibile *ratione materiae* cu prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care se referă la termenul rezonabil a cauzei în ansamblu și nu la termenul rezonabil de examinare a fiecărei cereri sau demers înaintat de părți în proces. Mai mult ca atât, obiecțiile la procesul-verbal din 25 martie 2014 pe care Focșa Anatolie pretinde că au fost lăsate fără examinare mai bine de 2, 7 luni, au fost depuse de către acesta eronat la altă instanță de judecată decât cea care examinează cauza penală, nu după competență, respectiv instanța vizată – Judecătoria Căușeni nu a cunoscut și nu a avut de unde să cunoască despre existența acestora.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, a fost respins apelul declarat de către Focșa Anatolie și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2015.

Curtea de Apel a concluzionat că instanța de fond corect a determinat inaplicabilitatea prevederilor legale în privința situației asupra căreia se face plângere în prezenta acțiune, or norma vizată se referă la examinarea în termen rezonabil a cauzei în ansamblul acțiunilor ce urmează a fi efectuate și nicidecum asupra acțiunilor în mod separat.

La 28 octombrie 2016 Focșa Anatolie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016 și hotărârii Judecătoriei Buiucani din 17 decembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului Focșa Anatolie a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărârilor instanțelor de judecată ierarhic inferioare.

Consideră recurentul că afirmațiile instanțelor ierarhice inferioare precum că legislatorul operează cu noțiunea de termen rezonabil a cauzei în ansamblul său și nu a fiecărei cereri în parte contravin prevederilor art. 6, 13 CEDO și Rec (2004)6 Comitetului de miniștri al Consiliului Europei din 12 mai 2004, or obiecțiile depuse au fost lăsate fără examinare, mai bine de 2, 7 luni.

De asemenea a indicat că, instanța de apel nu s-a expus asupra recomandării Rec(2004)6 Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind îmbunătățirea recursurilor interne adoptată la 12 mai 2004, care statuează că potrivit art. 13 din Convenție, orice persoană care are o *plângere credibilă* privind încălcarea drepturilor și libertăților sale garantate de Convenție are dreptul la un recurs efectiv în fața unei autorități naționale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016 a fost expediată în adresa lui Focșa Anatolie la 20 mai 2016 (f.d. 100), însă

lipsește date despre recepționarea acesteia de către recurent. În cererea de recurs Focșa Anatolie menționează că a făcut cunoștință cu decizia recurată la 20 octombrie 2016.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Focșa Anatolie se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 28 noiembrie 2016, în adresa intimatului Ministerului Justiției, a fost expediată copia recursului declarat de către Focșa Anatolie cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 13 decembrie 2016 Ministerul Justiției a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Focșa Anatolie și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2016, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că pretențiile înaintate de recurent sunt netemeinice și nejustificate, estimarea pretenției încălcării a dreptului de a fi judecat în termen rezonabil implică aplicabilitatea unor criterii speciale, și anume complexitatea cauzei, comportamentul părților și miza pentru reclamant, astfel noțiunea de termen rezonabil se referă la examinarea cauzei în ansamblu și nu a fiecărei cereri, demers aparte.

Menționează intimatul că instanțele ierarhic inferioare corect au constatat că pretențiile recurentului-reclamant se bazează pe o interpretare eronată a normelor legale.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Focșa Anatolie este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Focșa Anatolie nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Focșa Anatolie precum că concluziile instanțelor ierarhice inferioare referitoare la inaplicabilitatea principiului termenului rezonabil a cauzei la situația dată contravin prevederilor art. 6, 13 CEDO, or, indiferent de aspectele particulare ale speței deferite spre soluționare, Curtea Europeană examinează durata termenului rezonabil în totalitatea acestuia, adică luând în considerare ansamblul procedurii litigioase în fața tuturor instanțelor și gradelor de jurisdicție, pe când pretențiile lui Focșa Anatolie au ca obiect doar neexaminarea obiecțiilor la procesele-verbale ale ședințelor de judecată în cauza penală 1-354/13, ultimul fiind în drept să conteste acest fapt în cadrul cauzei date.

Astfel, dispozițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se fundamentează pe înaltele standarde recunoscute și elaborate în cadrul Consiliului European, estimarea pretensei încălcări a dreptului de a fi judecat într-un termen rezonabil implicând aplicabilitatea criteriilor speciale prevăzute de jurisprudența CEDO, și anume complexitatea cauzei, conduita părților în proces, conduita autorităților naționale competente și importanța cauzei pentru cei interesați.

Raportând situația de fapt prezentată de recurent-reclamant și analizând-o prin prisma criteriilor de apreciere a termenului rezonabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că neexaminarea obiecțiilor lui Focșa Anatolie la procesul-verbal al ședințelor de judecată în cauza penală 1-354/13 nu cade sub incidența prevederilor Legii 87, or art. 1 alin. (1) al acestei norme prevede că scopul actului adoptat este crearea unui remediu eficient de apărare la judecarea în termen rezonabil a cauzei în ansamblu și nu la judecarea în termen rezonabil a fiecărei cereri înaintată de părți.

În ce privește argumentul recurentului precum că instanța de apel nu s-a expus asupra recomandării Rec(2004)6 Comitetului de miniștri al Consiliului European privind îmbunătățirea recursurilor interne adoptată la 12 mai 2004, care statuează că potrivit art. 13 din Convenție, orice persoană care are o *plângere credibilă* privind încălcarea drepturilor și libertăților sale garantate de Convenție, are dreptul la un recurs efectiv în fața unei autorități naționale, statuăm că recurentul a avut posibilitatea reală să își exercite dreptul la un remediu efectiv prin luarea măsurilor necesare prevăzute de lege

pentru examinarea obiecțiilor sale sau în caz de neexaminare, a putut purcede la calea de atac prevăzută în modul corespunzător de dreptul procedural.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Foșsa Anatolie ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Foșsa Anatolie se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari